USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Simony Hájkové a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **Česká republika – Okresní soud ve Zlíně**, se sídlem Dlouhé díly 351, Zlín – Louky, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, sídlem Masarykova 31, Brno, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 4. 2018, č. j. 16071/18/5000-10470-712343, o návrhu žalovaného na přikázání věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 29 Af 52/2018 jinému než místně příslušnému krajskému soudu,

takto:

Věc vedená u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 29 Af 52/2018 **se přikazuje** Krajskému soudu v Ostravě.

Odůvodnění:

[1] Žalobou doručenou Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) dne 23. 5. 2018 se žalobce domáhá soudního přezkumu shora označeného rozhodnutí, kterým žalovaný podle § 114 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, přezkoumal ve smyslu § 114 odst. 2 a 3 daňového řádu odvoláním napadený platební výměr Finančního úřadu pro Zlínský kraj (dále jen „správce daně“) č. 47/2017 na odvod za porušení rozpočtové kázně ze dne 11. 8. 2017, č. j. 1647980/17/3300-31471-707247.

[2] Krajský soud předložil věc sp. zn. 29 Af 52/2018 Nejvyššímu správnímu soudu s návrhem žalované na přikázání věci jinému krajskému soudu podle § 9 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Doplnil, že po obsahové stránce se jedná o případ delegace nutné podle § 9 odst. 1 s. ř. s., jehož podstatou je žalovaným tvrzená systémová podjatost všech soudců Krajského soudu v Brně.

[3] Žalobce měl za to, že státní správu vůči němu „*nevykonává žalovaným označená pobočka Krajského soudu ve Zlíně, nýbrž samotný Krajský soud v Brně*“, který plní funkci správce kapitoly státního rozpočtu a řídí a kontroluje výkon státní správy žalobce. Dle jeho názoru odvíjejícího se od konstantní judikatury, musí být delegace vhodná mimořádným procesním opatřením, jež musí být dostatečně skutkově podloženo, neboť tím dochází k deformaci práva na zákonného soudce. Žalovaným odůvodněný návrh dle

žalobce směšuje emanace moci výkonné a soudní, přičemž dle žalobce Krajský soud v Brně je s to věc posoudit nezávisle a nestranně.

[4] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že procesními předpisy určená místní příslušnost soudu je základní zásadou soudního řízení související rovněž se zásadou právní jistoty. Změna místní příslušnosti soudu představuje průlom do zásady, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, přičemž příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Soudní řád správní připouští delegaci příslušnosti jinému soudu pouze jako výjimku ze zásady obecné místní příslušnosti vyplývající z § 7 s. ř. s. Tuto výjimku je navíc třeba posuzovat podle konkrétních okolností dané věci. Z tohoto důvodu jsou v § 9 odst. 1 s. ř. s. taxativně uvedeny podmínky, za nichž Nejvyšší správní soud musí věc přikázat jinému než místně příslušnému soudu (tzv. delegace nutná).

[5] Nejvyšší správní soud posoudil obsah návrhu žalovaného a dospěl k závěru, že je důvodný.

[6] Je tomu tak proto, že je třeba posoudit, zda jsou dány objektivní pochybnosti o nepodjatosti soudců správního úseku Krajského soudu v Brně s přihlédnutím k faktu, že by měli posuzovat rovněž činnost správních orgánů soudu, u něhož působí ve specializovaných správních senátech.

[7] Přestože žalovaný učinil návrh na delegaci vhodnou podle § 9 odst. 2 s. ř. s., obsahově jde o případ delegace nutné podle § 9 odst. 1 s. ř. s. Byť jejím předpokladem je rozhodnutí o vyloučení všech soudců specializovaných senátů, pokud by měl o vyloučení rozhodovat Nejvyšší správní soud, bylo by setrvání na této podmínce nadbytečným formalismem (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2014, č. j. Nad 50/2014 - 25, či ze dne 7. 5. 2014, č. j. Nad 132/2014 - 29).

[8] Jak již Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací praxi opakovaně vyslovil, např. v usnesení ze dne 13. 10. 2016, č. j. Nad 243/2016 - 15 či v usnesení z 14. 1. 2015, č. j. Nad 370/2014 - 23 a zejména v rozsudku ze dne 30. 9. 2005, č. j. 4 As 14/2004 - 70, „*vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoli na skutečně prokázané podjatosti, ale je dáno již tehdy, jestliže lze mít o jeho nepodjatosti pochybnost*“.

[9] Shodně se kasační soud vyjádřil i v usnesení ze dne 7. 5. 2014, č. j. Nad 132/2014 - 29, dle něhož: „*Nepochybně je třeba vycházet z předpokladu, že vyloučení soudce z projednávání a rozhodování konkrétní věci představuje na jedné straně zásah do ústavního práva účastníků na zákonného soudce, na druhé ovšem slouží k zachování rovněž ústavně zajištěného práva na řádný proces. V kontextu úvah o existenci důvodu pro upřednostnění jednoho z uvedených principů nelze přehlédnout, že vyloučení soudce může být založeno nejen na skutečně prokázané podjatosti konkrétního soudce, nýbrž také tehdy, jestliže lze mít o nepodjatosti soudce rozumnou pochybnost (blíže k tomu nález Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I ÚS 167/94, in http://nalus.ussoud.cz, rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2005, č. j. 4 As 14/2004 - 79).*“

[10] V tomto ohledu je vhodné poukázat i na obecnou právní zásadu „*nemo iudex in causa sua*“, podle které nikdo nesmí být soudcem ve vlastní věci a ve sporu mezi dvěma

subjekty musí vždy rozhodovat nezávislý třetí subjekt. Tato obecná pravidla jsou uznávána jako zásady spravedlnosti, a to i tehdy, jestliže nejsou normativně vyjádřena v pozitivním právu (srov. Knapp, V. Teorie práva, C. H. Beck, Praha 1995, str. 83).

[11] S přihlédnutím k výše uvedeným závěrům, od nichž nemá Nejvyšší správní soud důvodu ani nyní se odchýlit, lze uzavřít, že v posuzované věci je na místě přistoupit k vyloučení všech soudců specializovaných senátů správního úseku Krajského soudu v Brně pro možnou podjatost, neboť v řízení bude nutné posuzovat výkon státní správy tohoto krajského soudu, jeho předsedy (příp. místopředsedy), který vůči okresním soudům v obvodu jeho působnosti, tedy i vůči žalobci, kterým je Okresní soud ve Zlíně, vykonává pro účely rozpočtových opatření funkci správce kapitoly státního rozpočtu a řídí a kontroluje výkon státní správy okresních soudů prováděný jejich předsedy v této oblasti. Vzhledem k nadřízené pozici předsedy (resp. místopředsedy) krajského soudu vůči soudcům správního úseku, kteří by měli posuzovat, byť zprostředkovaně, jeho činnost při správě soudu, kasační soud shledal, že není možné u tohoto krajského soudu sestavit specializovaný senát, který by ve věci rozhodl bez možných pochyb o jejich nepodjatosti.

[12] Nejvyšší správní soud proto postupoval (aniž by výrokem rozhodoval o podjatosti všech soudců krajského soudu, srov. usnesení tohoto soudu ze dne 30. 6. 2015, č. j. Nao 190/2015 - 12) podle ustanovení § 9 odst. 1 s. ř. s., a rozhodl o delegaci nutné, která je podmíněna vyloučením všech soudců specializovaných senátů příslušného soudu, jenž má věc jako soud věcně a místně příslušný projednat a rozhodnout, a to proto, aby byla zachována nejen faktická nezávislost, ale rovněž i zdání nezávislosti a nestrannosti. A to bez ohledu na to, že soudci specializovaného správního úseku Krajského soudu v Brně subjektivní pochybnosti o své podjatosti neměli.

[13] V této návaznosti je třeba dodat, že důvěra v nezávislé a nestranné rozhodování soudů patří mezi základní mimoprávní atributy právního státu (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 11/04), přičemž tuto důvěru nelze omezovat pouze ve vztahu k účastníkům řízení, ale je třeba ji vnímat obecně. Je zřejmé, že pokud by v tomto případě rozhodovali soudci Krajského soudu v Brně, o jejichž nepodjatosti mohou vznikat pochybnosti, nebyl by zmíněný atribut naplněn. Tato skutečnost musí podle Nejvyššího správního soudu převážit i přesto, že nutná delegace místní příslušnosti s sebou v tomto případě pravděpodobně přinese i zvýšení nákladů na soudní řízení.

[14] Vzhledem k důvodnému vyloučení všech soudců specializovaných senátů místně příslušného Krajského soudu v Brně ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s. a splnění podmínek pro delegaci věci jinému krajskému soudu podle § 9 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud věc přikázal s přihlédnutím k zásadě hospodárnosti řízení Krajskému soudu v Ostravě, který je soudem svým sídlem nejbližším pro oba účastníky řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

Nad 162/2018

V Brně dne 29. srpna 2018

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu